

Marta Wysogład

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

INNOWACYJNOŚĆ I KONKURENCYJNOŚĆ POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO W ŚWIETLE ZAŁOŻEŃ I DOTYCHCZASOWYCH OSIĄGNIĘĆ STRATEGII INNOWACJI

Streszczenie: Praca przedstawia zagadnienia dotyczące innowacji. To one decydują o konkurencyjności regionu w skali europejskiej oraz są odpowiedzią na nowe, nie do końca zidentyfikowane wyzwania i zagrożenia, jakie niesie ze sobą szeroko rozumiany proces globalizacji. Szczególną uwagę zwrócono na działania strategiczne na Dolnym Śląsku potwierdzające istotę oddziaływania innowacji w polityce regionalnej oraz założenia Dolnośląskiej Strategii Innowacji, która staje się podstawowym instrumentem rozwoju regionalnego mającego na celu podnoszenie innowacyjności regionów.

1. Wstęp

Zjednoczona Europa ma do rozwiązania wiele problemów globalnych i regionalnych. Jednym z najważniejszych jest niewątpliwie dynamizacja procesów innowacyjnych, które umożliwią m.in. intensywny rozwój Unii Europejskiej, tak aby mogła stać się gospodarką opartą na wiedzy oraz łagodzić dysproporcje w rozwoju poszczególnych regionów oraz państw. Przejście do gospodarki opartej na wiedzy uwiadczenia się we wzroście przewag konkurencyjnych regionów zgodnie z celami horyzontalnymi „silnych regionów w Zjednoczonej Europie”. Właśnie to one stają się ważną sceną procesów wytwarzania i absorpcji innowacji. Rosnącą rolę regionów w globalnej przestrzeni innowacyjnej dostrzegła Unia Europejska, która od połowy lat 90. wspiera tworzenie Regionalnych Strategii Innowacji. W okresie programowania 2007-2013 polskie regiony otrzymają z Unii znaczne środki finansowe na rozwój, w tym środki na działalność badawczo-rozwojową. Dzięki temu regiony w Polsce mają stać się bardziej konkurencyjne w stosunku do innych regionów w Unii Europejskiej.

Celem opracowania jest analiza roli innowacyjności w rozwoju gospodarki w wymiarze lokalnym i regionalnym. Prezentacja wpływu na otoczenie bliższe i dal-

sze, a także oddziaływanie na struktury zewnętrzne (państwa UE) określa poziom konkurencyjności międzyregionalnej. Przedstawione w tej pracy działania strategiczne na Dolnym Śląsku potwierdzają istotę oddziaływania innowacji w polityce regionalnej.

2. Konkurencyjność regionów

Pojęcie konkurencyjności jest coraz szerzej i częściej stosowane. Konkurencyjność w klasycznym rozumieniu [*Encyklopedia PWN...* 1995] oznacza proces, w którym uczestnicy dążą do realizacji swych interesów przez przedstawienie ofert korzystniejszych od innych. Konkurencyjność w znaczeniu ekonomicznym jest różnorodnie definiowana, różne też podaje się czynniki tej konkurencyjności. Początkowo to pojęcie funkcjonowało jedynie w sferze mikroekonomii i odnosiło się do konkurencyjności przedsiębiorstw i ich produktów. Współcześnie używane jest także w odniesieniu do większych i bardziej złożonych systemów (przemysłu, gospodarki narodowej, regionów, kontynentów).

W warunkach rynkowej gospodarki globalnej uczestnikami rynku są jednostki zarówno gospodarcze, jak i terytorialne. Konkurencyjność w odniesieniu do jednostek gospodarczych to zdolność do oferowania dóbr i usług o jakości i cenie odzwierciedlającej potrzeby nabywców. W przypadku regionalnych władz publicznych konkurencyjność oznacza zdolność do tworzenia warunków do prowadzenia działalności gospodarczej i zamieszkania, zaspokajając tym samym potrzeby użytkowników danej przestrzeni [Bury 1993, s. 7] (kraju, regionu, gminy).

Analizując pojęcie konkurencyjności gospodarki krajowej i regionalnej, należy zwrócić uwagę na węższy i szerszy aspekt tego pojęcia. W ujęciu węższym to zdolność do wytwarzania i sprzedawania towarów i usług, których ceny, jakość i inne walory są bardziej atrakcyjne od odpowiednich towarów oferowanych przez konkurentów zagranicznych (konkurencyjność gospodarki krajowej jest funkcją pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw, gdyż to one działają na rynkach międzynarodowych). Natomiast w ujęciu szerszym chodzi o efektywne wykorzystywanie zasobów, czynników produkcji, podążanie za kierunkami zmian strukturalnych w gospodarce oraz generalnie efektywne gospodarowanie. To ujęcie odnosi się do konkurowania w dłuższym okresie, gdzie bierze się pod uwagę również takie wartości, jak polepszenie jakości życia oraz wzrost zatrudnienia.

Konkurencyjność regionów jest jednym z najczęściej stosowanych terminów w literaturze oraz dokumentach dotyczących polityki regionalnej. Niemal każdy dokument rządowy związany z rozwojem regionalnym, np. Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006 [*Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006...* 2003], Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006 [2004], określa konkurencyjność regionów jako cel główny, priorytet działania podmiotów polityki regionalnej.

Zbigniew Mikołajewicz zauważa, iż pojęcie konkurencyjności regionów bywa utożsamiane z innymi pojęciami lub traktowane jako równoważące wobec nich, np. jako [Mikołajewicz 1999]:

- atrakcyjność inwestycyjna;
- zdolność do generowania pozytywnych zmian w kapitale ludzkim;
- zdolność do generowania innowacji;
- zdolność do współpracy z zagranicą i efektywnego eksportu;
- miejsce w rankingu regionów.

Z kolei Leszek Cybulski ujmuje problem nieco odmiennie. Ekspozuje w definicji konkurencyjności regionów aspekt społeczny. Zauważa, że konkurencyjność regionów nie polega wyłącznie na przyciąganiu inwestorów (zwłaszcza zagranicznych), ale odnosi się również do gospodarki lokalnej, m.in. stwarzając mieszkańcom regionów warunki życia i środowisko społeczno-kulturowe zachęcające do dalszego zamieszkiwania, a pozostałe osoby przyciągając swoją atrakcyjnością [Cybulski 2000, s. 137].

W świetle przytoczonych definicji należy podkreślić, iż większość ujęć prezentuje konkurencyjność regionów jako proces, zdolność, możemy zatem powiedzieć, że są to ujęcia dynamiczne. Istotna jest wtedy nie tyle poprawa pozycji konkurencyjnej regionów, czyli ich wskaźników ekonomicznych względem innych jednostek, ale umiejętność aktywnego i efektywnego wpływania na strukturę gospodarczą, która zapewni trwały rozwój.

Tak więc można stwierdzić, że region konkurencyjny to taki, który rozwija się dynamicznie i harmonijnie, prowadzi politykę sprzyjającą funkcjonowaniu istniejących oraz lokalizowania się nowych podmiotów gospodarczych, pełniący różnorodne funkcje, przesądzające o atrakcyjności tego obszaru nie tylko dla potencjalnych inwestorów, lecz także dla mieszkańców. Kluczowe znaczenie dla konkurencyjności danego regionu w globalnej gospodarce mają innowacje.

3. Istota innowacji i jej znaczenie dla regionu

Czynniki niematerialne, w tym innowacje, wiedza, kapitał społeczny, wykształcenie, poziom potencjału naukowo-badawczego, mają priorytetowe znaczenia dla konkurencyjności danego regionu w globalnej gospodarce. Podręcznik Oslo Manual definiuje innowację (*innovation*) jako wdrożenie nowego lub znacznie udoskonalonego produktu (wyrobu lub usługi) lub procesu, nowej metody marketingowej lub nowej metody organizacyjnej w praktyce gospodarczej, organizacji miejsca pracy lub stosunkach z otoczeniem [Podręcznik Oslo... 2006, s. 48]. Innowacyjność jest rozumiana jako zdolność i motywacja przedsiębiorców do ustawicznego pozyskiwania i wykorzystania w praktyce wyników prac badawczych oraz rozwojowych, nowych koncepcji, pomysłów i wynalazków, a przede wszystkim oznacza doskonalenie oraz rozwój istniejących technologii produkcyjnych i eksploatacyjnych, doskonalenie

sfery usług, wprowadzenie nowych rozwiązań w organizacji i zarządzaniu, doskonalenie i rozwój infrastruktury, funkcjonowanie oświaty, zdrowia i ogółu organizacji. Jest to przede wszystkim proces, który podnosi konkurencyjność regionu przez generowanie innowacji i wdrażanie jej efektów [Braziewicz 2006, s. 186].

Według Josepha Schumpetera [Braziewicz 2006, s.104] innowacje to:

- wprowadzenie nowego towaru – to jest towaru, z jakim konsumenci nie są jeszcze obeznani – lub nowego gatunku jakiegoś towaru,
- wprowadzenie nowej metody produkcji, tj. metody jeszcze niewypróbowanej praktycznie w danej gałęzi przemysłu,
- otwarcie nowego rynku, tj. rynku, na którym dana gałąź przemysłu danego kraju nie była uprzednio wprowadzona,
- zdobycie nowego źródła surowców lub półfabrykatów,
- przeprowadzenie nowej organizacji jakiegoś przemysłu, np. stworzenie sytuacji monopolistycznej lub jej złamanie.

Powstawanie innowacji, również w regionach, ma miejsce dzięki kojarzeniu informacji z wiedzą i przekształcaniu ich w nowe produkty, usługi, nowe rozwiązania organizacyjne lub rynkowe. Podmioty różnego rodzaju w regionach powinny efektywnie, skutecznie gospodarować i zarządzać wiedzą. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na znaczenie wiedzy jako zasobu i czynnika rozwoju społeczno-gospodarczego. Wiedza jest jednak dobrem rzadkim, pożądanym i aby ją pozyskać oraz optymalnie wykorzystać, należy przyswoić metody i techniki, które pozwolą nią efektywnie i skutecznie gospodarować, zarządzać, a także zapanować nad jej niematerialnym charakterem.

Według Tadeusza Markowskiego nowoczesne postrzeganie innowacji odchodzi od pojedynczego zdarzenia na rzecz kompleksu zjawisk, zdarzeń tworzących nowe wzorce i technologie produkcji oraz usług. Procesy innowacyjne przebiegają w określonym układzie powiązań, który możemy określić jako system innowacyjny. System ten może dotyczyć całej gospodarki, może również mieć charakter regionalny lub lokalny. W pierwszym przypadku przyjmuje się określenie Krajowy System Innowacyjny (KSI), w drugim zaś – Regionalny System Innowacyjny (RSI) [Markowski, s. 8]. Budowanie takich systemów to zadanie Regionalnych Strategii Innowacji. Najważniejszym narzędziem realizacji polityki innowacyjnej stały się Regionalne Strategie Innowacji. RSI mają na celu budowanie przewagi konkurencyjnej regionów na podstawie wzmocnienia możliwości wykorzystania wiedzy i nowych technologii. Wszystkie te informacje powinny wystarczyć do sformułowania długoterminowych strategii angażujących wszystkich regionalnych partnerów, a w efekcie zwiększyć konkurencyjność regionów.

4. Wspieranie innowacji w województwie dolnośląskim

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej, transgraniczne położenie Dolnego Śląska ze względu na bliskość regionu wobec Czech i Niemiec, a także tradycja gospodarcza stwarzają wiele możliwości rozwoju, jak również dostarczają coraz to nowych wyzwań. Centralnym punktem, wokół którego powinny toczyć się wszelkie działania strategiczne na Dolnym Śląsku, są innowacje. W wyniku przekonania, że innowacyjność jest odpowiedzią na wyzwania przyszłości, w kwietniu 2005 r. Sejmik Województwa Dolnośląskiego przyjął Dolnośląską Strategię Innowacji (DSI). Nadrzędnym celem DSI jest powstanie Regionalnego Systemu Innowacyjnego, który będzie koordynował i wspomagał proinnowacyjny układ relacji pomiędzy obszarem biznesu, ośrodkami naukowo-badawczymi, instytucjami otoczenia biznesu oraz władzą lokalną. System ten nie może istnieć w próżni, dlatego niezbędnym warunkiem dla jego powstania i rozwoju są uwarunkowania zewnętrzne. Chodzi tu przede wszystkim o zachowanie spójności pomiędzy regionalnymi, krajowymi i europejskimi założeniami koncepcji rozwojowych, a także istnienie środowiska przyjaznego innowacjom, którego żywotną cechą będzie głęboko zakorzeniona kultura i świadomość innowacyjna. Oczywistymi składnikami postulowanego systemu są [Dolnośląska Strategia Innowacji... 2005, s. 7]:

- dolnośląskie przedsiębiorstwa,
- instytucje naukowe i badawcze,
- firmy i inne organizacje obsługujące przedsiębiorstwa, zwłaszcza w zakresie ich działań innowatorskich,
- szkolnictwo, zwłaszcza na poziomie wyższym.

W dokumencie tym zawarto również cele ogólne i cele szczegółowe, które zostały przedstawione w tab. 1. Jednym z instrumentów wspierających implementację DSI jest projekt „UPRIS – rozwój Dolnego Śląska – wdrożenie Dolnośląskiej Strategii Innowacji”. Powstał on w ramach 6 Programu Ramowego Badań i Rozwoju Unii Europejskiej, który skierowany jest do krajów nowo stowarzyszonych. Prawie trzyletni projekt (termin jego realizacji to okres od czerwca 2005 r. do stycznia 2008 r.) realizowany był przez trzech partnerów: koordynatora projektu – Wrocławskie Centrum Transferu Technologii Politechniki Wrocławskiej, partnera niemieckiego – Steinbeis-Europa-Zentrum oraz Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Głównym zadaniem projektu UPRIS było wspomaganie wdrażania DSI przez systematyczne zwiększanie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw w regionie. Do pośrednich działań, które przybliżyły wykonanie zakładanego długofalowego celu projektu, należało:

- powstanie szerokiej platformy konsultacji i wymiany doświadczeń w zakresie tworzenia, transferu i wdrażania innowacji, dzięki której będzie można stworzyć skuteczny system współpracy regionalnej i międzynarodowej pomiędzy MŚP a instytucjami wspierającymi innowacje,

Tabela 1. Cele ogólne i cele szczegółowe Dolnośląskiej Strategii Innowacji

| Cele ogólne | Cele szczegółowe |
|--|---|
| Aktywizacja środowiska badawczego | <ul style="list-style-type: none"> – ułatwianie tworzenia przedsiębiorstw <i>start-up</i> na bazie publicznych jednostek naukowo-badawczych, – zbliżenie nauki do przemysłu przez komercjalizację wyników prac badawczych realizowanych na uniwersytetach, – innowacje, badania i rozwój – wsparcie przedsiębiorstw w fazie przed-konkurencyjnej |
| Budowanie infrastruktury innowacyjnej | <ul style="list-style-type: none"> – centra technologii, akredytowane laboratoria, centrum wzornictwa przemysłowego – rozwój sieci usług dla przedsiębiorstw, – wzmocnienie działalności instytucji działających na rzecz innowacyjności przedsiębiorstw i sieci: centrów transferu technologii, parków i inkubatorów technologicznych, – rozwój powszechnie dostępnych szerokopasmowych sieci informacyjnych w regionie oraz wdrażanie kompleksowych systemów zarządzania w administracji publicznej, – pełne utworzenie i rozwój centrów doskonałości, Dolnośląskiego Centrum Zaawansowanych Technologii i Centrum Studiów Regionalnych |
| Finansowanie innowacji | <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie finansowe dla bardzo małych przedsiębiorstw: finansowanie typu załóżkowego, – pożyczki na przedsiębiorstwa <i>start-up</i>, – fora inwestycyjne dla założycieli firm innowacyjnych, – dolnośląski fundusz „stawka na innowatora” |
| Obniżenie barier dla działań innowatorów | <ul style="list-style-type: none"> – Dolnośląski Certyfikat Wiarygodności Innowacyjnej, – fundusz komercjalizacji wyników prac naukowych |
| Edukacja dla innowacji | <ul style="list-style-type: none"> – nowe narzędzia informatyczne w procesie edukacji na poziomie studiów wyższych, – tworzenie programów nauczania w szkołach wyższych w zakresie praktycznych nauk o przedsiębiorczości, – szkolenia w zakresie zarządzania badaniami i technologiami |
| Krzewienie postaw proinnowacyjnych | <ul style="list-style-type: none"> – impuls szkoleniowy – wsparcie pracowników w zakresie innowacji, – program nauczania o przedsiębiorczości na terenach marginalizowanych, – pobudzanie świadomości studentów w zakresie innowacji przez organizację wycieczek do regionalnych przedsiębiorstwach innowacyjnych, – konkursy i stypendia dla zdolnych i pomysłowych uczniów i studentów |
| Akumulacja kapitału społecznego | <ul style="list-style-type: none"> – studenckie forum dyskusyjne o przedsiębiorczości i innowacyjności, – Dolnośląska Rada Innowacji, – Dolnośląska Rada Gospodarcza, – prowadzenie analiz rozwoju regionalnego przez CRS i biuro analiz procesów innowacyjnych na Dolnym Śląsku, – <i>foresight</i> regionalny – kreowanie warunków do realizacji długofalowych strategii rynkowych i technologicznych, – Dolnośląskie Forum Polityczne i Gospodarcze w Krzyżowej |

Źródło: opracowanie własne na podstawie Dolnośląskiej Strategii Innowacji.

- stworzenie scenariuszy rozwoju dla Dolnego Śląska za pomocą metodologii *foresight* w celu aktualizacji i udoskonalania DSI względem wzrastających potrzeb i wyzwań regionu,
- transfer „dobrych praktyk” w zakresie prowadzenia polityki innowacyjnej przez włączenie Dolnego Śląska do sieci europejskich regionów innowacyjnych.

Z pewnością istotne znaczenie dla podnoszenia konkurencyjności regionu miały scenariusze rozwoju Dolnego Śląska, które zostały opracowane w ramach projektu UPRIS na podstawie metody *foresight*. Wybór tego narzędzia badawczego nie był przypadkowy. Jego zaletą jest angażowanie różnego typu aktorów działających w regionie, którzy wspólnymi siłami rozpoznają dziedziny strategicznego rozwoju regionu oraz nowe trendy w technologii, mogące przynieść w przyszłości korzyści gospodarcze i społeczne.

Na podstawie zgromadzonej przez ekspertów wiedzy w postaci trzech dużych scenariuszy rozwoju udoskonalono DSI oraz wskazano priorytetowe działania dla podniesienia konkurencyjności regionu.

W ramach okresu programowania 2004-2006 innowacje były wspierane przez działanie 2.6. Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Celem działania było podniesienie potencjału regionalnego w zakresie innowacji przez wzmocnienie współpracy między sektorem badawczo-rozwojowym a gospodarką, co doprowadziło do podniesienia konkurencyjności przedsiębiorstw działających na regionalnym i lokalnym rynku. W ramach działania były udzielane następujące rodzaje wsparcia [Uzupełnienie... 2006, s. 133-134]:

- tworzenie i dostosowanie Regionalnych Strategii Innowacyjnych,
- tworzenie sieci transferu innowacji pomiędzy sektorem badawczo-rozwojowym, przedsiębiorstwami i innymi podmiotami na poziomie regionalnym i lokalnym,
- rozwój systemu komunikowania się i wymiany informacji (w tym zbieranie danych i tworzenie baz danych), jak również informacja dotycząca szkoleń i innych działań edukacyjnych wspierających transfer innowacji,
- transfer wiedzy z sektora badawczo-rozwojowego do przedsiębiorstw przez staże w przedsiębiorstwach: absolwentów szkół wyższych i pracowników sektora badawczo-rozwojowego,
- stypendia dla najlepszych absolwentów szkół wyższych kontynuujących naukę na studiach doktoranckich z zakresu nauk ścisłych, technicznych oraz kierunków studiów wykorzystywanych w rozwoju klastrów przemysłowych. Kierunki te określone są w ramach Regionalnej Strategii Innowacyjnej lub strategii rozwoju województwa.

W ramach działania 2.6 ZPORR w województwie zrealizowano wiele projektów w zakresie wzmocnienia potencjału regionalnego dotyczącego innowacji, co przedstawia tab. 2.

Tabela 2. Projekty realizowane w ramach działania 2.6 ZPORR w województwie dolnośląskim

| Lp. | Tytuł projektu | Cele projektu (zgodnie z informacjami zawartymi we wniosku) | Kwota projektu |
|-----|---|--|----------------|
| 1 | TWIPSA: Transfer wiedzy do przedsiębiorstw dolnośląskich przez staże absolwentów Politechniki Wrocławskiej | Projekt przyczynia się do poprawy sytuacji w zakresie 2 ważnych problemów dotyczących Dolny Śląsk. Pierwszym z nich jest konieczność wzmocnienia współpracy pomiędzy sektorem B&R a gospodarką, co ma podstawowe znaczenie dla wzrostu innowacyjności regionu | 1 582 039,87 |
| 2 | Rozwój Regionalnego Systemu Innowacji | Celem projektu jest opracowanie modelu działania oraz kompleksowego, regionalnego systemu informacji o usługach, ofercie badawczo-rozwojowej, możliwości uzyskania licencji, IPR. Została uruchomiona sieć 10 ośrodków transferu wiedzy i technologii | 1 299 000,00 |
| 3 | Granty badawcze dla doktorantów zwiększające potencjał innowacyjny Dolnego Śląska | Celem projektu jest udzielenie wsparcia finansowego w formie grantu 40 doktorantom Uniwersytetu Wrocławskiego, prowadzącym badania z zakresu dziedzin uznanych za priorytetowe w RSI | 486 340,00 |
| 4 | System stypendialny dla doktorantów Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu | Celem projektu jest wzrost potencjału naukowego w dziedzinach innowacyjnych w regionie Dolnego Śląska przez stypendia dla najlepszych absolwentów szkół wyższych kontynuujących naukę na studiach doktoranckich na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu | 1 306 935,00 |
| 5 | Stypendia dla uczestników studium doktoranckiego | Poszukiwanie oraz badanie nowych, bardziej przyjaznych środowisku, materiałów; luminoforów (związków występujących w świetłówkach), które mają zastąpić dotychczas stosowane materiały wykorzystujące rtęć; poszukiwanie i badanie coraz to nowych katalizatorów | 288 000,00 |
| 6 | DR BEST – program stypendialny dla najlepszych doktorantów na Uniwersytecie Ekonomicznym | Celem projektu jest podniesienie potencjału w sferze innowacji oraz zasobów kapitału społecznego Dolnego Śląska przez pobudzenie i wspieranie działalności naukowo-badawczej doktorantów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu | 617 140,00 |
| 7 | Pierwszy program stypendialny ZPORR dla doktorantów Politechniki Wrocławskiej | Zwiększenie stopnia nasycenia regionu kadrami ze stopniem doktora jako mechanizm rozwoju innowacyjnego regionu | 1 840 832,00 |
| 8 | Transfer wiedzy pomiędzy sferą B+R a gospodarką Dolnego Śląska przez tworzenie regionalnych sieci naukowo-gospodarczych | Celem nadrzędnym projektu jest stworzenie warunków dla szybkiego rozwoju trzech gałęzi gospodarki regionu i wzrost konkurencyjności w tych obszarach. Osiągnięcie celu nastąpi przez wzmocnienie współpracy między sektorem B+R a gospodarką | 1 339 497,00 |

| | | | |
|----|--|--|--------------|
| 9 | ISKRA – internetowy system kreowania aktywności w innowacji z Dolnego Śląska | Integracja uczestników z Dolnego Śląska, takich jak: dolnośląskie przedsiębiorstwa, instytucje naukowe i badawcze i inne organizacje obsługujące przedsiębiorstwa w zakresie podejmowanych przez nie działań innowacyjnych | 433 411,00 |
| 10 | CEPRIN – Centrum Promowania Innowacji w Energetyce na terenie Dolnego Śląska | Stworzenie centrum promowania innowacji technicznych i technologicznych w dziedzinie energetyki na terenie Dolnego Śląska. Stworzenie sieci powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami sektora energetyki, ośrodkami badawczymi, samorządami lokalnymi i odbiorcami | 648 000,00 |
| 11 | Dolnośląskie Centrum Studiów Regionalnych | Dolnośląskie Centrum Studiów Regionalnych zostanie utworzone zgodnie z Dolnośląską Strategią Innowacji, Strategią Rozwoju Woj. Dolnośląskiego, wytycznymi NPR, zaleceniami UE oraz dorobkiem regionów Unii | 1 106 446,00 |
| 12 | Tworzenie i rozwój systemu komunikacji i wymiany informacji | Pogłębienie wiedzy w zakresie innowacji lokalnych MŚP z terenu powiatu kłodzkiego. Przez działanie przewidziane projektem zostanie podniesiona świadomość w zakresie tworzenia związków przedsiębiorstw – tworzenie struktur sieciowych (klastrów) wdrażania | 361 376,00 |
| 13 | ABS – klastr. Utworzenie innowacyjnego klastra dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Dolnego Śląska. Analizy, badania, symulacje | Stworzenie klastra dla stworzenia bezpieczeństwa energetycznego Dolnego Śląska, który umożliwi racjonalizację gospodarki energetycznej w regionie przez harmonizowanie statutowej działalności podmiotów sektora energetycznego z działalnością samorządów, organów administracyjnych. | 760 000,00 |
| 14 | Drugi program stypendialny dla doktorantów Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu | Wzrost potencjału naukowego w dziedzinach innowacyjnych w regionie Dolnego Śląska przez stypendia dla najlepszych absolwentów szkół wyższych kontynuujących naukę na studiach doktorskich Uniwersytetu Przyrodniczego | 1 066 170,00 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronie internetowej www.zporr.dolnyslask.pl oraz zporr.gov.pl.

Działania podejmowane w ramach projektów 2.6 ZPORR przyczyniły się do wzrostu nakładów na badania i naukę, co w perspektywie wzmocniło jakość zasobów ludzkich w gospodarce. W ramach projektów została zainicjowana współpraca wielu środowisk, co z kolei umożliwiło efektywny przepływ wiedzy oraz przyczyniło się do dokonania dokładnej analizy potrzeb (przez zwiększenie jakości współpracy przedsiębiorstw, instytucji naukowych oraz władz lokalnych). Projekty realizowane w ramach działania 2.6 ZPORR znalazły swoje uzasadnienie w potrzebie zwiększenia aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw i efektywnego wykorzystania przez przemysł, doprowadziły do rozwinięcia współpracy pomiędzy przemysłem i sferą nauki.

5. Podsumowanie

Regionalne Strategie Innowacji są w krajach Unii Europejskiej podstawowym instrumentem rozwoju regionalnego mającego na celu podnoszenie innowacyjności regionów przez rozwój sektora badawczego i optymalizację jego wykorzystania na rzecz gospodarki. Innowacyjność jest również mocno podkreślana w Strategiach Rozwoju Województw. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r. ma na celu m.in. wzmocnienie potencjału innowacyjności przez kreowanie i budowanie świadomości innowacyjnej, propagowanie postaw innowacyjnych, tworzenie innowacyjnych firm w regionie oraz stworzenie warunków do absorpcji dyfuzji i innowacji.

Założenia ww. strategii przekładają się na wzrost finansowania działalności badawczo-rozwojowej, gdzie z roku na roku przeznacza się coraz więcej środków finansowych i poświęca się coraz więcej uwagi kwestiom związanym z rozwojem sektora badawczo-rozwojowego. Jest to strefa działalności, na którą została przeznaczona pula środków w ramach programów operacyjnych współfinansujących różnego typu projekty – spora część z nich wprost akcentuje możliwość realizacji projektów promujących innowacyjność oraz przyczyniających się do wzrostu i umocnienia tej sfery w obrębie województwa/regionu.

Literatura

- Braziewicz O., *Wzrost konkurencyjności regionu świętokrzyskiego w aspekcie realizowanych programów wsparcia finansowanych z Funduszy Strukturalnych ze szczególnym uwzględnieniem Regionalnej Strategii Innowacji*, [w:] *Gospodarka lokalna i regionalna w praktyce*, AE, Wrocław 2006.
- Bury P., *Oceny w planowaniu urbanistycznym a gospodarność w rozwoju miast*, UŁ, Łódź 1993.
- Cybulski C., *Edukacja a konkurencyjność regionów*, [w:] *Polityka budowy regionu konkurencyjnego*, M. Klamut (red.), AE, Wrocław 2000 .
- Dolnośląska Strategia Innowacji*, Wrocław 2005.
- Encyklopedia PWN*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1995.
- Markowski T., *Konkurencyjność i innowacyjność polskich regionów wobec akcesji do UE*, www.funduszestrukuralne.gov.pl.
- Mikołajewicz Z., *Czynniki konkurencyjności rozwoju regionów*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 821, AE, Wrocław 1999.
- Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006*, Ministerstwo Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 11 lutego 2003 r.
- Podręcznik Oslo. Zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji*, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Departament Strategii i Rozwoju Nauki –wydanie polskie, Warszawa 2008, opublikowano w porozumieniu z OECD, Paryż 2006.
- Szumpeter J., *Teoria rozwoju gospodarczego*, PWN, Warszawa 1960.

Uzupełnienie *Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006*, DzU z 30 maja 2006 nr 102, poz. 706.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006, www.zporr.gov.pl, 12.04.2004.

THE INNOVATIVE AND COMPETITIVE EDGE OF THE DOLNOŚLĄSKIE VOIVODESHIP'S DEVELOPMENT POTENTIAL IN LIGHT OF THE INNOVATION STRATEGY AND ITS PREVIOUS ACHIEVEMENTS

Summary: The study presents problems concerning innovations. Innovations decide about the competitiveness of a region on the European scale and they are a response to new, not fully defined challenges and threats, which are brought by the widely-understood globalization process. Special emphasis was put on the strategic activities in Lower Silesia that prove the essence of influence of innovations in regional policy and on the assumptions of the Lower Silesian Innovation Strategy, which becomes the main instrument of regional development aiming at increasing the innovativeness of regions.